

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA STEV. 13.

TELEFON STEV. 532.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG STEV. 3.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Parlament brez besede.

Običaj med olikanimi ljudmi je, da se najprej predstavijo in potem se šele prično pogovarjati, kajti človek mora vendar vedeti, s kom ima posla. V parlamentih pa je običaj, da se vsaka parlamentarna vlada najprej parlamentu predstavi, da pove svoj program in da nato parlament izjavi, če ta program akceptira in če vladi tudi zaupa, da bo ta program izvedla. Tudi pri nas je bilo včasih tako, v zadnjem času pa se ta običaj opušta in nova vlada se ni parlamentu niti predstavila, niti ni povedala svojega programa in niti ni vprašala parlamenta, če ji ta zaupa. Kakor da parlamenta sploh ne bi bilo, tako dela nova vlada.

G. Uzunović in drugi vladni prijatelji sicer pravijo, da bi zelo radi prišli pred parlament, a da tega ne morejo storiti, ker so sedaj katoliški božični prazniki, potem pridejo pravoslavni in zato se ne morejo predstaviti parlamentu preje kakor pooblastnih volitvah. Ta izgovor je tako prazen, da bolj biti ne more. Vsa čast katoliškim praznikom in tudi mi smo jih bili veseli, ampak ti prazniki so minuli že včeraj in samo šolarčki jih praznujejo še do novega leta. Ali naj veljajo za poslance isti predpisi ko za šolarčke? Ali so mar naši poslanci tudi šolarčki.

Vsi ljudje so šli včeraj na delo in res ne razumemo, zakaj ne bi mogli iti na delo tudi poslanci, vsaj dobe za svoje delo 300 dinarčkov dnevno! Kje je torej vzrok, da se danes ali jutri ne bi mogla sestati skupščina? Ali pa naj čakamo zopet na kakšno krstno slavo, kakor je morala vsa država čakati na krstno slavo g. Uzunovića?

Minister Vujičić je tik pred rešitvijo krize dejal, da dobimo dobro vlado, tako izvršno vlado, kakor je še nismo imeli. Vse pa kaže, da je bil minister Vujičić silno slab prorok, kajti prav nikjer ni slišati potrdil njegovega mnenja, temveč se narobe slišijo prav pozitivne vesti o nezadovoljstvu radikalov, da o opozicionalnih strankah sploh ne govorimo. In brzojav poroča, da je 60 radikalnih poslancev že zahtevalo sklicanje radikalnega kluba, ker se ne strinjajo s sestavo Uzunovićeve vlade. Če pa je ta vest točna — in nobenega vzroka ni dvomiti v njeno točnost — potem se to pravi, da sedanja vlada nima v parlamentu večine za seboj in da torej nima pravice do obstoja.

Zato pa je nad vse nujno, da se parlament sestane in da izglasuje vladi zaupnico. Ne samo vsled parlamentarnega običaja je to potrebno, temveč predvsem tudi iz zunanje političnih vzrokov. Naših opozicionalnih listov končno ne čitajo samo v Beogradu, temveč tudi tujina ve, da so radikali s sedanjo vlado silno nezadovoljni in da vlada nima večine, če nastopijo proti njej pašicevci. Če hoče zato vlada, da bo njena beseda v tujini imela nekaj ugleda, potem mora najprej dokazati, da ima večino za seboj, kajti kdo bo kaj dal na vlado, o kateri se ne ve, če še dočaka jutrišnjega dne.

Zahteva po takojšnjem sklicanju skupščine pa je tem nujnejša, ker postaja vedno večje stremljenje, da se vlada sploh brez parlamenta. To stremljenje se je pokazalo že opetovano, sedaj pa najbolj očito in sedaj bi moral biti tudi odpor javnosti največji. Samo v redu bi bilo, če bi se v takem trenutku vse opozicionalne stranke dogovorile za skupen nastop in tako dokazale, da bo narod svoje pravice branil.

Ampak pri nas so seveda take stvari samo fantazije in pri nas so stranke že zadovoljne in srečne, če je nasprotna

Uzunović se hoče še pogajati z SLS.

Beograd, 28. decembra. Predsednik vlade Uzunović je sprejel včeraj novinarje v sobi, kjer se vrše seje ministrskega sveta in jim je dal sledeče obvestilo:

Po gotovih težavah in zapletljajih se mi je posrečilo sestaviti vlado, ki se naslanja na radikalno stranko, ki je najmočnejša parlamentarna skupina. Razen tega se vlada naslanja na HSS, ki tvori eno izmed najmočnejših skupin v parlamentu, neposredno za radikalno stranko. To je delovna vlada in v polnem smislu parlamentarna vlada (?) in tega značaja ji ne more vzeti nobena sofistika. Parlamentarizem posebej akcentiram, ker se v zagrenjenosti za časa krize pojmi često mešajo. Vsaka vlada je, dokler je v zavisnosti od parlamenta, parlamentarna. In tega značaja ne izgubi, ako pride v vlado član, ki ni bil narodni poslanec. Ta slučaj ni prvi v našem parlamentarnem življenju in ni protustaven in tudi ni proti kakim drugim pozitivnim zakonom. Ako bi bil ustavodajalec hotel zabraniti, da postane minister kdo brez poslanskega mandata, bi bil našel način in mesto, da to izrečno pove. Ako je vlada številčno dovolj močna in osigurana, bi vendar ne bilo neprimerno, ako se to število še ojači s kakšno skupino, ker bi široka osnova nedvomno napravila vlado še stabilnejšo in ekspektivnejšo in vsi moji napori so šli v tem praven. In bila je že gotova lista, da sodelujejo v vladi tudi člani SLS. Do tega trenutka še nimamo obvestila, ali so oni svoj vstop odpovedali. Upamo, da ga ne bodo odpovedali, ker kažejo razgovori, ki sem jih vodil s predstavniki SLS, na to, da ima tudi ta stranka pravilno pojmovanje državnih potreb in da mora v času, ko se moramo vsi poprijeti sanacije gospodarskih prilik, tudi ona vstopi v vlado. V vladi se da res izvajati program in ideje, ki jih kdo ima.

Razgovori s SLS so dovedli do tega, da je bilo sodelovanje že gotova stvar. Zato se nadajamo, da bomo v kratkem imeli tudi to in torej vlado sestavljeno od treh najmočnejših parlamentarnih skupin in najrazličnejših predstavnikov našega troimenega naroda. Ni izključeno

tudi drugo stališče, kar pa bi v tem slučaju obžalovali.

Nato je Uzunović govoril o gospodarski krizi, kateri da je vlada že na prvi svoji seji posvetila posebno pozornost. Resor ministra financ je poverjen možu, ki pozna denarna tržišča, ki pozna vrednost in potrebo čim hitreje ureditve naših vojnih in predvojnih dolgov, v prvi vrsti z Anglijo. Da pomagamo državnim narodnim interesom, ti razlogi so nas vodili tudi pri izbiri ministra za promet, v katerem ne gledamo in ne vidimo generala nego človeka, strokovno sposobnega in človeka, ki pozna promet in njegove potrebe, človeka, polnega volje in energije, da uredi naš promet tako, da kot glavni instrument pomore saniranju naših gospodarskih prilik, da olajša promet in trgovino in da zadosti pričakovanju, ki se polaga na uvedbo reda in discipline v naši prometni administraciji. Radikalna stranka mora doprinesiti žrtve za splošni blagor. To je storila, ker je dala na razpolago dva ministrska položaja.

Nato so stavili novinarji več vprašanj. »Kakšni razlogi zunanje politike so vas vodili pri sestavi vlade?«

»Imamo novega ministra zunanjih poslov in moramo mu dati časa, da prouči stvari in bomo potem čuli njegovo mišljenje.« Več ni hotel povedati.

Razložil je tudi pomen te krize, ki ima dobre strani, slabš pa je to, da je dolgo trajala. Srečni smo mi, ker smo mogli ugotoviti, da pri šefih skupin ni diference v vprašanju osnovne ureditve naše države. Z druge strani se je pokazalo, da gledamo tudi na vprašanje gospodarske krize vsi enako.

Minister je govoril nadalje o programu in delu nove vlade. Najpotrebnejše je, da se sprejme zakon o centralni upravi, ki bo reducirao nekoliko ministrstev. Nato pride na vrsto zakon o izenačenju davkov in na tretjem mestu proračun, ki se bo znižal za eno milijardo.

Gleda Korošca je izjavil: Bilo bi mi prijetno, da se stanem s Korošcem in bilo bi mi ljubo, da pride jutri k meni, da se še enkrat poskusita sporazumeti. S tem je Uzunović končal svojo izjavo.

FRANCOSKI LIST O NOVI VLADI IN NALOGAH JUGOSLOVANSKE ZUNANJE POLITIKE.

Pariz, 28. decembra. »Temps« piše o novi jugoslovanski vladi, da v njej prevladuje radikalni srbski vpliv po stari Pašicevi formuli, a s sodelovanjem Hrvatov in Slovencev (!) dobiva vlada v zunanjem svetu večjo avtoriteto.

Kar se tiče zunanje politike, izgleda, da bo Ninčičevo politiko sporazuma zamenjala močna politika slovanskega bloka, da se izvede geslo: Balkan balkanskim narodom. Pri tej priliki opozarja list na težkoče take politike, ki je bila potrebna in mogoča za časa hegemonije ruskega carstva, a je sedaj glede na sovjetsko Rusijo nemogoča. Konsolidirana kraljevina SHS, ki se naslanja na Malo antanto in razpolaga s dovoljno močjo za izvajanje svoje politike, je fak-

stranka doživela neuspeh. In tako bomo pri nas parlamentarizem na ta način, da eden drugega slabimo, pri tem pa čisto prezremo, da parlamentarizem umira.

Ko bo pa vse prepozno, si bomo pa medsebojno očitali krivdo in zvonili po toči, mesto da bi v pravem času poskrbeli, da bi se vsak poskuš vladanja brez parlamenta onemogočil.

tor svetovnega miru in tega dejstva ne more nihče oporekati.

List naglašja, da mora nova vlada pustiti odprta vrata za sporazum z Italijo, ker mora Jugoslavija uvaževati, da ni izključno balkanska država, ampak da je v Mali antanti poklicana, da obvaruje ravnotežje tudi v Srednji Evropi.

GENERAL MILOSAVLJEVIĆ URADUJE.

Beograd, 28. decembra. Minister za promet general Milosavljević je prevzel vse posle. Najprej je zahteval od načelnikov, da mu prinesejo spiske uradništva v ministristvu za promet, da si napravi verno sliko o sedanjem stanju osebja. Nato je izdal okrožnico, v kateri priporoča vsem največjo pozornost pri opravljanju del, zabranjuje vsako intervencijo v vsakršni stvari bodi od advokatov bodi od narodnih poslancev ali privatnikov. Uredil je sprejemanje v ministristvu, in sicer bo sprejemal narodne poslance samo v sredo in petek. Druge dni ne bo sprejemal narodnih poslancev. Določil je tudi dni, ko bo sprejemal publiko in referente. Uvedel je novost, da ne bo direktno občeval z načelniki oddelkov in z referenti, temveč vse to prepuštil svojemu pomočniku.

Pašicevci proti Uzunoviću.

Beograd, 28. decembra. V radikalnem klubu se opaža vedno večje vrenje. Ljudje, ki so označeni kot pašicevci, si prizadevajo, da pri drugih skupinah izzovejo čim večjo zmedo. Opaža se, da se pašicevci vedejo tako izzivajoče, da pride večkrat faktično do težkih scen v klubu. Oni obsojajo one pašicevce, ki so šli v Uzunovićevo vlado.

Tako je včeraj, ko je prišel v klub Simonović, rekel Krsta Miletić: »Ti si danes dežurni. Sedi in popij kavo in takoj odidi!« Simonović je v resnici popil kavo in takoj odšel. Tudi Vasa Jovanović je imel neprijetno sceno. Ko je prišel v klub, so ga napadli pašicevci in mu vzkikali: »Vzeli so ti palico, ostal ti je v roki samo držaj.« Tako bodo tretirali jutri pašicevci vse radikale, ki so pristali na novo kombinacijo. Sicer pa se ponavljajo stare obtožbe, ki trajajo že ves čas, odkar sedi Uzunović v vladi.

Pašicevci zatrjujejo, da ne bodo odnehali in zahtevajo od Uzunovića, da izvaja konsekvence. Pravijo, da jih je najmanj 50 in da bodo nastopili jutri na seji solidarno. Najprej bodo kritizirali delo Uzunovića in bodo potem zahtevali, da izvrši potrebno korekturo v politični situaciji. Centruška skupina, ki je za Uzunovića, smatra, da ima za seboj 100 ljudi (?), tako da bodo ostali pašicevci v prav malem številu. Uzunovićeve skupine je mnenja, da je ta kriza dala priliko, da se popolnoma prouči razpoloženje vseh parlamentarnih skupin in da je danes znano mišljenje vseh parlamentarnih skupin o sanaciji razmer. Nihče ni kriv, ako se druge parlamentarne skupine niso odzvale pozivu za vstop v vlado. (Ali tudi oni ne, ki je stavljal pretirane zahteve? Op. ured.)

KUMANUDIJEV NAČRT O SAMOUPRAVI.

Beograd, 28. decembra. Dr. Kumanudi izdeluje referat za kongres demokratske stranke, ki se prične 29. t. m. Referat obravnava samoupravna telesa, in sicer občinske, srezke in občinske samodprave. Dr. Kumanudi deli občine v tri kategorije. 1. Občine, ki imajo nad 30.000 prebivalcev. 2. občine, ki imajo pod 30.000 prebivalcev, in 3. selske občine. Kumanudi predlaga, da naj imajo mestne občine popolno avtonomijo in da naj bodo neodvisne od državne oblasti in da spadajo pod njeno kontrolo samo toliko, kolikor bi njihovo delo ne bilo v skladu z interesi države. Občinska uprava se sme zamenjati samo na predlog celokupne vlade, ne pa po ministristvu notranjih del. Zato bi se občinska uprava volila vsaka tri leta, a predsednik bi se volil vsako leto iz sredine obč. sveta.

Med občinami pod 30.000 prebivalcev naj vrši nadzorstvo oblastna oblast. Tudi te občine imajo široko avtonomijo in jih sme razpustiti samo veliki župan. Občinski sklepi se smejo razveljaviti le tedaj, ako se dokaže, da so v nasprotju z zakonskimi predpisi.

SESTANEK MALE ANTANTE BO V BRATISLAVI.

Bukarešta, 28. decembra. Kakor se javlja polslužbeno, bo sklicana v nekoliko dneh seja Male antante, ker je sestavljena nova jugoslovenska vlada. Sestanek naj bi se vršil v Bratislavi.

POGREB PANTE GAVRILOVIĆA.

Beograd, 28. decembra. Včeraj popoldne je prispela v Beograd krsta s posmrtnimi ostanki našega poslanika v Atenah Pante Gavrilovića. Krsta bo danes prenešana v cerkev, nakar se bo ob 10. vršil pogreb.

Stjepan Radić o novi vladi.

Na svoj god je Stjepan Radić sprejel so-trudnika »Jutarnjega lista« in mu podal sledečo izjavo o novi vladi:

»Značilnost nove vlade je v tem, da ima nalogo, da normalizira narodni sporazum in parlamentarno delo ter da modernizira parlamentarizem tako, da ne bo pomenjal samo zbirke fraz o narodni suverenosti in o parlamentarnih prerogativih, nego tako, da bo zamišljena akcija narodu in državi v korist kot posledica dolžnosti, ki jih daje parlament kot zakonodajno telo.

Najvažnejše in najboljše v novi vladi je ono, na kar se opozicija najbolj jezi. Tudi bi bil prometni minister samo general, bi se ne smelo kričati nanj, ker so vsi naši državljani enakopravni, kajti takozvani »civilisti« nima- je nikakih prednosti pred takozvanimi »militaristi«. Razen tega ustava nikjer ne določa da morajo biti ministri poslanci, nego predpisuje, da so odgovorni parlamentu. Z ozirom na to, da je novi prometni minister načelnik prometnega oddelka generalnega štaba, to je še obeh tehničnih bataljonov, je Uzunoviću le čestitati, da je kot pravi parlamentarec (!) razumel, da mora biti naš promet, ki sestoji večinoma iz državnih železnic, po celem nizu nesposobnih prometnih ministrov nacionaliziran v najboljšem smislu besede, to je, da dobi za šefa narodnega človeka, ki ne bo vprašal niti za strankino legitimacijo, temveč bo v delavnici v najkrajšem času vzpostavil njihovo kapaciteto in ta-

koj dal aretirati vse uradnike, ki sodelujejo pri poneverbah ali celo pri tatvinah ter bo preuredil naše železnice v Varešu in v Ljubiji tako, da bomo mogli v kratkem času sami izdelovati železniške tračnice, kakor moremo izdelovati že železniške pragove, ki so se do sedaj nabavljali samo po strankini legitimaciji.

V vladi so štirje hrvatski delavni možje, če pa bo dr. Korošec še nadalje državo sabotiral, pride še peti. V zraku je taka atmosfera, da bodo morali biti vsi ministri delavni, če ne pridejo mesto »vragosavljevičev« »mirosavljevič«.

Prav dobro je, da je justično ministrstvo prevzel prečanski Srb. Kot prečan pozna v resnici težko in komplicirano strukturo naših različnih zakonov in brez dvoma je, da bo kot bosanski Srb odstranil iz teh zakonov črnožolti del avstrijskega pravosodja; rdečebelci del pa, ki so ga izdelali Čehi (Pržak, Brač, Randa itd) pa ohranil, ker bo še prav dobrodošel.

Vlada pride pred parlament in bo imela v njem večino, kadar jo bo rabila. Deklaracije, mislim, ne bo podala, ker ni postavljena zato, da govori, nego da dela ono, radi česar je težko sestavljena in za kar smo mi Hrvati, Srbi in Slovenci in vsi ostali sodeljavljani.

Pričujemo to izjavo le kot kronisti, ker nismo tako optimistični, ko šef druge vladne stranke. Uredništvo.

Stara vlada, ne nova.

O božiču sem bral, da je »božiček« (kakor so pri nas krstili starega nemškega »Christkindle-na«) prinesel kraljevini SHS novo vlado. Bral sem tudi imena novih mož, bral sem, da minister Pucelj ni več minister, pa tudi to sem bral, da tudi dr. Korošec in dr. Žerjav nista ministra. Kolikor poznam mla brate Slovence in njihovo najodličnejšo narodno čednost, sem si mislil, da morajo biti od same nevoščljivosti vsi zadovoljni in zato sem bil zadovoljen tudi jaz in sem še. Priznam, da tako lepo že dolgo nisem božičeval kakor letos.

Nekoliko zlobno sem se pa le smehljaj, ko sem poslušal v kavarnah in gostilnah ljudi, kako govore o neki »novi« vladi. O ljubi Bog, sem si mislil, zakaj pa da bi bila ta vlada nota. Kedar meni moja žena hlače obrne, vendar ne morem reči, da mi je kupila nove hlače! (Pripomnim naj, da meni žena hlače kupuje, ker mi ona vedno pobere ves denar.) Tudi z novo vlado je tako: to ni nova vlada, ampak obrnjena vlada. Prej se je reklo RR, sedaj pa je drugi R spredaj in prvi zadaj. Na obrnjeno vlado naj bi bila pritisnjena še krpa K, da bi bila vlada nekoliko daljša kakor hlače, da se ne bi poznalo, da so stare vladne hlačice že podšite.

S krpanjem pa ni šlo. Zakaj ni šlo, tega pa niti iz »Jutra« nisem mogel izvedeti.

Da pa je naša nova vlada stara vlada, pa lahko dokažem še na drug način. Vlada namreč po moji teoriji lahko samo tisti, ki ima v rokah vojake in njihovo orožje, potem državno blagajno, in pa še policaje in žandarje. Več za vlado ni treba. Ljudje, ki imajo tako vlado v svojih rokah, so pa danes ravno tisti, ki so jo imeli v rokah že od rojstva SHS naprej. Nekateri sicer pravijo, da nas vladajo v kraljevini SHS parlamentarno. Jaz pa tega nikdar nisem verjel in še danes ne verjamem, ker naš parlament ne samo da ne kontrolira naše zunanje politike, tudi ne izdatkov za armado in še marsikaj drugega ne ampak on tudi ne more in ne sme vsega tega kontrolirati. In zato pravim še enkrat, da mi nimamo parlamenta, ampak samo poslance (brez parlamentarnega duha in brez moči), imamo pa vedno isto vlado, ki dela z našimi parlamenti - poslanci, kar se ji ljubi. In prav ima. Jaz tudi vsakega nabijem, kdor se mi pusti.

Za Slovenijo bo pa »nova« vlada gotovo toliko vredna kakor vse stare. V to pomoz Bog!

—jp—

Dunajsko pismo.

Nevarnost za hrvatsko šolstvo v Gradišču. — Božične kupčije. — Razno.

Na Dunaju, 24. decembra.

V svojih dosedanjih dopisih in člankih o hrvatski manjini v Gradišču sem večkrat z zadovoljstvom naglašal, koliko so Hrvatje na boljem nego naši koroški Slovenci. Gradiščanski Hrvatje imajo čez petdeset dobrih hrvatskih šol, učiteljstvo je dobro, ki deluje tudi zunaj šole v narodnem duhu, je neodvisno od vsakršnega vladnega režima in od oblasti. Ravno se pripravljajo za tisek Tretja Citanka, ki bo prav dobra in obsežna.

Nekoč sem naglašal, da se imajo Hrvatje zahvaliti za svoje šolstvo bivšemu madjarskemu sistemu, ki je dal vsaki veroizpovedi nekako šolsko avtonomijo. Po občinah so se ustvarile samostalne šolske občine, ki so za vsako vero ustanovljale šole po svoji volji in po svojem okusu, določale učni red in imenovala tudi učitelje.

Tako je ostalo tudi potem, ko je Burgenland prišel pod Avstrijo. Občine skrbje same za svoje šole, imenujejo učitelje, ki so torej neodvisni od vsake državne ali deželne oblasti. Ako je z njimi zadovoljno ljudstvo, ki jih je imenovalo, je vse v redu. Razmerje med ljudstvom in učiteljstvom je navadno dobro, kajti ljudstvo ve, kaj je učiteljstvu dolžno.

Včeraj pa se je vršilo v Nationalratu gla-

sovanje o predlogu Landbundovcev, ki jih je le petorica, pa so se jim pridružili tudi socialisti in vsenemci ter s 83 proti 80 glasovom sprejeli predlog, da se razsiri državni šolski zakon tudi na Burgenland. — Krščanski socialisti so se temu predlogu odločno upirali, ali so ostali nepričakovano v neznanju manjšini. Govornik te stranke je lepo povedal, da so za dosedanja sistem ljudskega šolstva tudi Hrvatje, ker vidijo le na ta način varstvo za svoje hrvatsko narodno šolo.

Ali zdi se, da je prav ta vzrok, namreč varnost za hrvatsko šolo, da so Landbundarji spravili to vprašanje v Nationalrat in pridobili za svoj predlog tudi velikonemce, ki so zapustili radi tega svoje zavezničke in seveda socialiste, ki so s svojega stališča, proti takozvanim konfesionalnim šolam. Take bo- je so imeli že v svojem deželnem zboru, a so krščanski socialisti znali odvrniti tako nevarnost.

Zdaj je torej šola takorekoč podržavljena in občine izgube dosedanje moč nad svojo šolo, učiteljstvo bo odvisno od državnih organov, imenovanja in premeščenja bodo odvisna od političnih oblastij itd., kakor poznamo ta sistem na Koroškem. — Iz tega novega položaja nastaja torej resna nevarnost za raz-

voj hrvatske šole v Gradišču. Treba bo torej posebne pazljivosti za vsako šolo posebno, pri imenovanju učiteljstva, pri šolskih knjižah itd.

Upamo sicer, da se bodo znali naši bratje sami braniti, da bodo budno na straži za vsako peščico svoje pravice, ali vendar opozarjam na to novo okolnost tudi naše mero- dajne kroge, ki imajo po mirovni pogodbi pravico, da nadzorujejo dolžnosti avstrijskih oblasti do narodnih manjšin. Sploh je ta kontrola nezadostna in je brez sistema. Tu treba remedure po češkem vzoru. Več tu ne morem reči, a sem za vsak razgovor o tem vprašanje na razpolago.

Nedelja pred Božičem se imenuje na Dunaju »der goldene Sonntag«. Ta dan je ves posvečen kupčiji, vse trgovine so odprte cel dan in še zvečer. — Po kupčijah tega dne navadno presojajo gospodarsko stanje prebivalstva. Lani se še niso preveč hvalili, a letos pa ne morejo tožiti na slabe kupčije, kajti tako dobro že dolgo ni bilo. V takih velikih zavodih svetovnega slovesa, kakor Gerngross, Herzmansky, Zwieback, Lessner, Krupnik itd. se je tako trlo ljudi, da so morali redarji delati red. Kakor v procesiji so se gnetli ljudje in redarji so neprestano opominjali: links gehen, na levo hodite! Kakor da bi dajali blago zastoj! Ogromen je bil promet ta dan in trgovci so jako zadovoljni. Ali pripominjam je treba, da so ljudje kupovali skoro izključno le praktične reči, nič luksusa.

To vse je dokaz, da je prišlo že precej blagostanja na Dunaj, in sicer v vse srednje sloje, posebno — čujte — uradništvo, ki je tu jako dobro plačano, najbolj v nasledstvenih državah. Čudno se to sliši, a je tako. Tisti naši rojaki, ki so si pravočasno zagotovili državljanstvo in tukajšnje plače ali penzije, so danes blaženi. Ohranili so si lepa in cenena stanovanja in boljše dohodke. Ali je res bilo potrebno, da je naše uradništvo v primeri z avstrijskim tako mizerno plačano?

Dunajski umetniki so si dovolili za Božič tale dovtip: Dvajset umetnikov obojega spola, in sicer umetnikov prvega reda, je pri znani veletrgovini Zwieback igralo vloge — prodajalce. Tako je bil sloveči Slezak v od- delku za prodajanje svilениh hlačk za dame, Fritz Grünbaum pa je prodajal in natikal damam rokavice. Fotografiji so ovekovečili umet- nike in taki neobičajni vloge. Oba imenovana umetnika sta rekla, da bi jima tudi take vloge prijale in bi bile za nje dovolj lukrativne, ako bi Zwieback vedno dajal tako mast- ne provizije od skupička.

Svetovnoslavni Aleksander Moissi je v do- govorih z ameriškimi impresariji, da bi gostoval z osebnim Volksteatru tri mesece v Ameriki. Pogajanja še niso dovršena, zlasti menda še ni porokov za vse troške tega an- sambla. Ako se ta načrt ne vresniči, nastopi Moissi 15. aprila svoje vsakoletno gostovanje na Volksteatru in sicer z večjim številom novih kreacij.

Oni Karol Javorek, ki je v poletju 1924 na južnem kolodvoru nevarno obstrelil kan- celarja Seipla, je pomiložen in je že na svo- bodi. — Seipl je po več mesecih ozdravel.

Na obravnavi se je izkazalo, da je Javo- rek nameraval samomor, ali prej še da je hotel dati Avstriji drugega kancelarja, ki bi bil boljši od Seipla, o katerem je mnogo čit- al, da je v škodo državi. Ali med preiskavo je obžaloval svoje dejanje in je pisal Seiplu, naj mu odpusti. — Seipel sam je na obrav- navi dal razumeti, da mu je odpustil, ali izreči tega ni mogel, ker predsednik ni do- pustil takega vprašanja.

V Carlteatru bo najbrže stalno češko gle- dališče pod vodstvom sedanjega ravnatelja gledališča v Olomucu. Da še ni prišlo do po- godbe, je vzrok ta, ker mestni fiskus Breit- ner noče nič popustiti od dolžne vsote dav- nih zaostankov prejšnjih ravnateljev tega gledališča. Tu velja namreč pravilo, da mo- ra vsak naslednik plačati dolžne davke svo- jih prednikov.

Na Dunaju štejejo okroglo 300.000 Čehov. Kljub temu ne morejo vzdrževati dnevnika za meščanske sloje. Socialni demokratje pa izdajajo svoj dobro urejani dnevnik »Del- nički Listy«, ki pa so v narodnostnih vpra- šanjih vseskozi narodni in odločni. A. G.

Politične vesti

— Zakaj ni vstopila SLS v vlado? To vprašanje se v javnosti še vedno najbolj ko- mentira, ker je znano, da je bil vstop SLS v vlado že sklenjena stvar in sta bili tudi do- ločena oba nova ministra SLS. — Da je od-

klenil dr. Korošec vstop v vlado samo vsled tega, ker je aktiven general prevzel želez- niško ministrstvo, se ne veruje, temveč se zagotavlja, da je odklonil dr. Korošec vstop zato, ker ni hotel podati izjave o opustitvi avtonomističnega stališča, kakor je to zahteval Uzunović. V radićevskih krogih se nagla- ša, da bo dr. Korošec pristal na to, da ostane general Milosavljević v vladi, če ne bo Uzu- nović več zahteval od njega protiautonomis- tične izjave. — Kaj je pravi vzrok, da ni vstopila SLS v vlado, se bo pokazalo v krat- kem in zato vse te govorice le registriramo. Pri tej priliki bi samo to še pripomnili, da je zelo razumljivo, če se toliko naši stran- karji, da ni njih strankarski nasprotnik v vladi, da pa čisto gotovo ni za Slovence prav nobena pridobitev, da ni nobenega Slovence v vladi. Vse to veselje nad neuspehom po- litičnega nasprotnika je zato obenem prizna- nje, da je politična zrelost pri nas še silno majhna.

— Vlada Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ka- kor poročajo iz Beograda, se je hotelo zato pritegniti SLS v vlado, da bi se z ozirom na zunanje politične dogodke predstavila svetu prava vlada Srbov, Hrvatov in Slovencev, zato se vlada tudi ne bi imenovala RRR, tem- več SHS. Vsled tega je tudi razumljiva vest, da hoče g. dr. Korošec v posebni avdienci pojasniti kralju, zakaj vseeno ni mogel vsto- piti v vlado in zato je tudi razumljiv optimi- zem vladnih krogov, da SLS vseeno še vstopi v vlado, ker je reprezentativna vlada vseh Jugoslovanov iz zunanje političnih vzrokov državna nujsnost.

— Radikali z novo vlado nezadovoljni. Vse vesti iz Beograda potrjujejo, da so pašičevci silno ljuti, ker je sestavljen novo vlado zopet Uzunović in sicer v zvezi z radićevci. Paši- čevci čutijo, da je ta vlada naperjena proti njim in zato bi jo najraje zrušili. Prav pa se tega ne upajo, kakor se na drugi strani tudi ne upa Uzunović nastopiti proti njim z vso odločnostjo. Tako je nastal naravnost nezno- sen položaj. Radikali so vedno bolj med se- boj sprti in onemogočujejo vsako resno delo v vladi. Vlada pa se ne upa proti njim nasto- piti, ker je takozvana edinstvenost radikal- nega kluba sakrosanktna. V resnici pa je ta edinstvenost samo prazna in škodljiva fik- cija, zakaj te edinstvenosti že davno ni več. Še mnogo preje, ko je nastopil Ljuba Jova- nović in ustanovil lasten klub, se je že pri- čel boj v radikalni stranki in sicer med po- štenimi in nepoštenimi elementi. Čeprav pa so prišli na dan tudi zelo težke stvari, se vendarle ta boj ni nikdar dobojeval, temveč vedno potlačil. In v tem je vse zlo. Zakaj vsled tega so nastali vsi oni gnili kompromi- si, ki so pustili življenje korupciji in ki so preprečili, da bi stopila naša država na zdravo pot konsolidacije. Zato treba z enotnostjo radikalne stranke že enkrat končati in do- bojevati boj med poštenimi in nepoštenimi elementi, ali pa bo vedno krizarjenje izpodko- palo temelje države.

ZIVLJENJEPIŠ NOVIH MINISTROV.

Prometni minister Svetislav Milosavljević je po činu generalštabni brigadni general. Rojen je 7. septembra 1882 v Nišu. Ko je dovršil šesti razred gimnazije, je vstopil v vojaško akademijo, ki jo je dovršil l. 1902. Avanziral je hitro, brigadni general je po- stal pred letom dni. V armadi ima vedno funkcije prometnega značaja. V prvi balkan- ski vojni je bil v službi v štabu prve armije, v drugi balkanski vojni pa delegat Vrhovne komande in vojnega ministra pri železniški direkciji. V svetovni vojni je bil načelnik štaba vardske divizijske oblasti, pomočnik načelnik štaba prve armije in pozneje pa šef vojno železniške inspekcije Vrhovne koman- de. Prevedel in napisal je tudi več vojaško strateških razprav in študij.

Dr. Bogdan Marković, novi finančni mini- ster, ni narodni poslanec. Rojen je 28. janu- arja 1880 l. v Beogradu. Ekonomijo je študi- ral v Monakovem in v Halle. Od l. 1905. do l. 1907. je bil v službi v finančnem ministr- stvu, od l. 1907 do 1912 je bil tajnik Saveza zemljoradničkih zadruga, od l. 1912 do 1918 je bil načelnik trgovskega oddelka v minist- rstvu narodne privrede, od l. 1918 do danes pa je bil upravnik Državne hipotekarne ban- ke, preje Uprave fondov. Bil je delegat naše države na pariški mirovni konferenci in na ekonomski konferenci v Genovi. Napisal je več knjig gospodarskega in finančnega zna- čaja v srbsčini in v francoščini.

Ch. Lucieto:

Spomini francoskega vojnega detektiva.

Spretno smo spraševali oficirje njegove ladje, ki so poznali njegovo rodbino, toda zvedeli nismo od njih drugega, kot da njegovi starši nikakor niso bogati, in da si ne morejo normalno razlagati, odkod ima toliko denarja, ki ga razsiplje, ne da bi ga takorekoč štel. Edina možnost je bila, da je morda podedoval denar po kakem bogatem sorodniku, toda to je bilo zelo malo verjetno. Te podatke sta potrdila dva naša agenta, ki smo ju nalašč poslali v njegovo domovino. Zato smo stavili mladega mornarja pod nadzorstvo dveh svojih najboljših inspektorjev, ki sta dobila mi- sijo, da ga ne izgubita več izpred oči.

Silno strogo sta nadzorovala njegovo pošto in vse ljudi, ki so z njim občevali.

Živel je od tedaj naprej takorekoč v »stekleni hiši« in ušla nam ni nobena njegovih kretenj.

Kadar je pa prihajal v Francijo, je kljub temu vedno znova začel živeti zelo razkošno, kot človek, čigar denarni viri so neusahljivi. Zaman smo ga strogo nadzorovali: ničesar sumljivega nismo mogli razkriti.

Že smo hoteli obupani opustiti nadzorovanje, ko

16

je nekega večera mladi mož popolnoma pijan šel na glavno pošto in stopil k okencu, kjer se dobiva ko- respondenca poste restante in je zahteval pošto, na- slovljeno na njegove začetne črke.

To je bilo nekaj novega. Do takrat je dobival vso svojo pošto na krovu ladje, kamor mu je bila naslov- ljena, kakor tudi ostalim mornarjem. Ko je dospela ladja v Nantes, se je eden ladijskih oficirjev podal v mesto na pošto in izročil vsakemu članu moštva pi- sma, ki so bila nanj naslovljena.

Ko je poštni uradnik našel precej obsežen zavoj z začetnimi črkami mladega moža, mu ga je izročil. Bil je neke vrste ovitek iz debelega papirja, ki je izgledal napolnjen z listinami.

Ko je mladi možak zapustil pošto poslopje, se je zaletel na teraso neke kavarne na Place Roalu in tam sta naša dva inšpektorja videla, kako je skušal od- lepiti znamke, ki so se nahajale na zavitku, predno ga je odprl. Do tega sploh ni prišel, ker je bil tako pijan, da svojih rok ni mogel rabiti.

V tem trenutku se je dogodil incident. Ko je videl natakav kavarne, da je bil ta gost tako pijan, mu ni hotel servirati, kar je zahteval. Mladi mož je prote- stiral, se je ujezil in slednjič hotel udariti natakarja. Dva javna stražnika, ki sta opazovala prizor, sta v tem trenutku pristopila, aretirala mladega moža in ga na

zahtevo enega naših inspektorjev privedla v naš urad, kjer je bil, kot si lahko mislite, dobro znan. Spravili smo ga na varno, dokler se ne bi toliko streznil, da bi ga bilo mogoče zaslišati.

Zaeno s pismom, ki ga je bil dobil na pošti, so zaplenili pri njem malo premoženje: okoli 17.000 fran- kov v francoskih in tujih bankovcih. Ko smo ga na- slednji dan izpraševali, nam je čisto resno zatrjeval, da ta denar prihaja od njegovih prihrankov...

Med tem ko je spal, smo zelo natančno preiskali papirje, ki so se nahajali v njegovi listnici, in njegove stvari.

Vendar nismo našli ničesar sumljivega. Bilo je vse v popolnem redu in hoteli smo se že odločiti, da ga pošljemo nazaj na ladjo. Poprej pa smo hoteli še zahtevati od njega, naj pred nami odpre veliki za- vitek, ki ga je bil dobil prejšnji dan na pošti in kate- rega smo bili zaprli v svojo miznico.

Tedaj nam je eden inspektorjev, ki je imel po- sebni nalog, nadzorovati ga, povedal, da je skušal mladi mornar, ko je bil prejel pismo, odlepiti znamke. Bilo je torej treba čim natančneje preiskati to po- šiljatev in to smo tudi takoj storili.

(Dalje prihodnjič.)

Dnevne vesti.

PROLETARSKI MIKLAVŽ.

V zadnjem »Delu« čitamo, da so v ljubljanskem Delavskem domu odstavili meščanskega sv. Miklavža in postavili na njegovo mesto Proletarskega Nikolaja. Mlad in lepo oblečen gospod je tudi otrokom povedal vzrok, ker da meščanski Miklavž ne pusti v borna proletarska stanovanja, ker bi se njegova lepa bela obleka umazala. Zato pa je sodrug Martin pripeljal Nikolaja Proletarca, ki potem otrokom govori, da ne smemo nikdar pozabiti, da so proletarci in da jih bo obdaril le, če se bodo borili za zmago proletariata.

Tako poročilo. Mislimo, da nima sodrug Martin nobenega vzroka, da bi bil na svojega proletarskega Miklavža ponosen, ker ni prav nič boljši od meščanskega. Tega čudeža, da bi bili prav vsi otroci in enako obdarovani, ni storil proletarski Miklavž ravno tako malo ko meščanski. Dočim pa meščanski Miklavž ne govori otrokom o neenakosti ljudi, temveč nasprotno govori o nujnosti ljubezni do vseh ljudi, pozna proletarski Miklavž samo gojitev sovražstva. Zato pa je tudi proletarski Miklavž idejno toliko nižji.

Miklavž, ki razlaga otrokom razredni boj in jih uči sovražstva do vseh neproletarcev, tudi takšna pedagoška specialiteta je pri nas mogoča!

Toda zakaj ti razredni zagrizenci sploh ne opuste vsakega Miklavža, zakaj ne morejo biti tako originalni, da bi privoščili otrokom recimo strička iz sovjetske Rusije, pa bi vsaj videli, kako veselje so naredili otrokom, ko so jim dali mesto Miklavža — političnega agitatorja!

Na iznajdbo proletarskega Miklavža so sodrugi res lahko ponosni! Hvala bogu, da nimajo nobene druge bolezn!

— **Uradniške razlike.** Priročje raznih uradniških organizacij glede izplačila razlik so dale finančnemu ministru povod za ponovno odredbo, da se izplačujejo razlike najprej onim, ki so služili v južni Srbiji, nato pa šele onim v ostalih pokrajinah. Zato naj organizacije ne vlagajo nobenih urgenc več, ker so brez pomena.

— **Značaj višje pedagoške šole.** Glavni prosvetni svet je na svoji 1504. seji dne 18. t. m. sklenil: Višje pedagoške šole v Zagrebu in Beogradu, razširjene na štiri letnike kot visoke šole (čl. 96. fin. zak. za leto 1926-1927), na katerih imajo predavanja fakultetni značaj, rektor in profesorji pa čini in plačo vseučilišnih profesorjev (rednih in izrednih), so višje strokovne šole, ki odgovarjajo fakulteti s predpisanim končnim izpitom (čl. 6. uradn. zak.). Radi tega dobe torej absolventi pedagoških šol zakonsko kvalifikacijo za prvo kategorijo uradniške službe.

— **Glavni prosvetni svet** bo imel te dni sejo, na kateri bo pretehtal vprašanje novih šolskih učbenikov.

— **V ministrstvu prosvete** je podpisan ukaz o imenovanju, premestitvah in upokojitvah srednješolskih profesorjev. Vsa v budžetu predvidena mesta so zasedena. Eventualne nadaljnjše prošnje za namestitve se ne upoštevajo.

— **Nove uniforme za poštne uslužbence.** Ministrstvo pošte in brzojava je odobrilo večji kredit za nabavo zimске obleke za poštne in brzojavne uslužbence.

— **Studije francoskih dijakov** v Jugoslaviji. Ministrstvo prosvete je obveščeno, da pridejo prihodnje leto trije francoski dijaki v našo državo, da zberejo podatke za doktorske dizertacije. Razven tega pošlje Francija k nam enega dijaka, ki bo študiral slavistiko.

— **Nov list.** Izšla je prva številka lista »Domačija«. List izhaja v Mariboru ter je neperiodično glasilo za agrarno reformo, stanovanjsko vprašanje in posredovanje posesti. Zastopa torej med drugim tudi stanovanjsko akcijo.

— **Prodajalec semen** opozarjamo, da je dovoljeno razpečevati samo kaljivo seme lucerne in domače detelje, ki pa mora biti popolnoma očiščeno predenice in drugih deteljnih semen. Proti vsem onim, ki bi se tega naročila strogo ne držali, uvedlo se bo v smislu obstoječih predpisov kazensko postopanje. Podrobnejši podatki so razvidni iz tozadevne izdane navedbe poljedelskega ministrstva ki je pritrjena na občinski deski na magistratnem poslopiju.

— **Sestanek živinorejcev** za kočevski okraj, ki je bil napovedan za 29. t. m., se radi tehničnih razlogov ne vrši.

— **Iz državne službe.** Imenovani so: Za profesorja na državnem moškem učiteljskem v Ljubljani kustos narodnega muzeja dr. Fran Kos, za referenta za vinarstvo pri mariborski oblasti uradnik kmetijske stroke iste oblasti Anton Puklavc, za stalnega strokovnega učitelja na državni trgovski akademiji v Mariboru začasni učitelj Alojzij Struna. Vpokojena sta finančni svetnik pri delegaciji ministrstva financ v Ljubljani Makso Kostanjevec in višji pisarniški oficijal pri državnem pravdnistvu v Ljubljani Ivan Rozman.

— **Napredovanje rezervnih častnikov.** V čin rezervnega kapitana I. klase so pomaknjeni rez. kapitani II. klase Alfonz Lorger, Adolf Elkar in Otmar Skala; v čin rez. kapetana II. klase poročniki Ivan Roter, Filip Orel in Anton Rajski; v čin rez. poročnika podporočniki Jože Lah, Ivan Sevnik, Fortunat Turk, Franjo Vreček, Anton Gunda, Karel Dolinar, Bogdan Prica, Vojislav Travnja, Ciril Osaha, Ludvik Burja, Vladimir Slajmer, Gvido Debeljak, Peter Horn, Josip Sušteršič, Jože Spendal, Ivan Dolinar in Adalbert Buče, vsi v pehoti. V artileriji sta napredovala za rez. poročnike podporočnika Ivo Penič in Ivo Brence.

— **Davek na samce** v Italiji. S 1. januarjem stopi v Italiji v veljavo osebni progresivni

davek na samce od 25. do 65. leta. Višina davkov bo zavisela od višine delovnih dohodkov obdanih.

— **Nove svetovne aviatične zveze.** Kopenhagenski listi poročajo, da se podvzamejo prihodnje leto poizkusi za novo zračno zvezo med Hamburgom in Londonom. Zračna proga naj bi imela tudi zvezo s Kopenhagenom, pozneje pa naj bi šla tudi preko Islandije in Grenlandije v Newyork.

— **Relikvije sv. Alojzija.** Iz Rima poročajo: Včeraj jutraj so prepeleli v Rim v posebnem vozu relikvije sv. Alojzija. Relikvije so spremljali med transportom mantovanski pomožni škof, vitezi malteškega reda in vitezi reda svetega groba v uniformah. Relikvije so bile prepeljane v slavnostnem sprevodu v cerkev svetega Ignacija.

— **Veliki snežni zametj** v Dalmaciji. Iz Splita poročajo: Radi velikega snega je prekinjen že nekaj dni mestoma železniški promet.

— **Prošnja za pomiloščenje** falzifikatorjev. Kot poroča »Pesti Kurir«, je bila te dni vložena prošnja za pomiloščenje v falzifikatorskem procesu obojenih oseb. Prošnja je podpisalo nad 250.000 oseb. Predložena bo državnemu upravitelju začetkom meseca januarja.

— **Zenska, ki bi bila rada moški.** Ameriški listi poročajo: 22 letna mrs. Dorothy Halling, žena farmerja v bližini Prire, N. W., je pobegnila svojemu možu ter opravljala že par let, oblečena v moško obleko, moška dela. Najprej se je udeležila na neki farmi, toda to delo se ji ni dopadlo. Nato se je podala v mesto, kjer si je poiskala prikladnejšega dela v nekem hotelu. Pozneje je delala tudi v nekem rudniku. Končno ji je prišla policija na sled, ko je hotela »možakarica« dvigniti ček brez kritja. Zenska je izpovedala, da je začela nositi moško obleko že kot mlada deklica. Moška obleka se ji namreč silno dopade — vrhutega je pa tudi mnogo cenejša kot ženska. Ko je osedela ženska diktrani ji zapor, se je vrnila k svojemu možu na farmo, kjer ne »nosi več hlač«.

— **Socialni demokrat — defraudant.** Komunistična »Rote Fahne« poroča: »Sodrug Franz Hälas, svetnik pri socialnem skrbstvu, je trenutno predmet dnevnih diskusij. Lopov je imel v rokah blaginjo, kateri so pripadali po večini socialno demokratični delavci. Ko so hoteli delavci dvigniti za praznični denar, je bila vžela sodruga Hälasa katra, ž njim vred pa 60.000 šilingov. Mož je pobegnil baje na Madjarsko.

— **Predno so postali predsedniki.** Da je postal kdo cesar, če je bil preje pastir ali ključavničar, se je čitalo preje samo v pravljicah. Šele na podlagi demokratično-republikanske ustave postane lahko najbolj pripravljen državljani poglavar in to dandanes ni nič čudnega, temveč nekaj povsem normalnega. Pozneje, kadar se bo moderni republikalizem še bolj udomačil ter bo imel za seboj daljšo tradicijo, utegne biti pogled v preteklost zanimiv. Posledica današnjega političnega življenja je, da pride vsled gotovih konstelacij v najmočnejši vladni stranki lahko sicer brezpomemben, samo v stranki vpliven mož na čelo države. Da bi se odločili vsi sloji prebivalstva kakke države na podlagi njegovih posebnih lastnosti in zaslug za enega moža, je zelo redko. Za to nam nudi poučen vzgled Češkoslovaška. Predsednik Masaryk je vrhu tega mož, čigar karijera se ni pričela v intelektualnem srednjem sloju buržuazije, temveč v proletariatu, prav tako kot v pravljicah. Njegov oče je bil kočijaž. On sam je postal, potem ko je trpel v svojih detinskih letih in kot dijak dovolj pomanjkanja, srednješolski profesor, pozneje univerzitetni profesor in poslanec. Predsednik avstrijske, Heinisch je bil svoječasno agrarec. Nekaj časa je bil tudi koncipist. — Nič čudnega ni, da so izšli nekateri od sedanjih predsednikov iz odvetniškega stanu. Elokvence dvigne politika ter mu pribori v stranki vpliv. Tako je bil Doumergue svoječasno odvetnik. Iz advokata je postal popolnoma normalno, poslanec, senator, minister. Od njegovega nekdanjega poklica mu je ostala preprostost, spretnost in jovialnost. Tudi Poincaré je bil advokat. Coolidge je študiral najprej matematiko, pozneje kot avtodidakt, jus. Kot advokata so ga nazivali »advokata siromakov«. Njegova politična kariera se je pričela pozno. Zavzemal je malo javnih mest: bil je občinski svetnik, sodnik, župan, poslanec, senator. Vseled teh svojih nekdanjih mest je bil zelo molčljiv. Kemal paša je bil najpreje jurist, pozneje nacionalni ekonom. Nekoč je bil republikanski ideal, (Plato), da bodi predsednik učenjak. Tej zahtevi ustreza dandanes razum Masaryka, predsednik poljske republike Mosicki, (čigar oče je bil veleposestnik in ki je študiral kemijo, bil profesor elektrotehnike ter se pravzaprav ni nikdar dosti zanimal za politiko. Tudi njegov predhodnik Wojciechowski je bil profesor (na neki trgovski šoli). Paderevski je bil svetovno slaven pianist, Hindenburg, kot splošno znano, oficir.

— **Knjižnica »Svete Vojske«** se je preuredila ter je odsej vsakomur na razpolago. Knjižnica vsebuje slovenske, srbohrvaške, nemške in angleške knjige ter je urejena po raznih oddelkih, ki jih navajamo: 1. Strokovno slovstvo o alkoholizmu. 2. Brezalkoholno gospodarstvo. 3. Zgodovina proti alkoholne-

ga gibanja. 4. Pripovedni spisi in igre. 5. Nравnost. 6. Protialkoholne in vzgojne revije. 7. Nikotin. 8. Razno. Ker knjižnica nima samo lokalnega pomena, temveč je kot sredstvo za čim uspešnejšo propagando, poglavitno in porast treznostne ideje med vse sloje, posebno pa še med našo inteligenco — neprecenljive važnosti, je sveta dolžnost prijateljev našega pokreta, da gredo z največjo agilnostjo in idealizmom na delo za njen razvoj in povzdig. Pogoji za izposojevanje knjig so tako malenkostni, da jih zmora vsakdo. Knjige se izposojujejo dnevno med uradnimi urami, t. j. od 8. do 12. in od 14. do 18. ure v pisarni »Svete Vojske« na Poljanskem nasipu 10.

Izšel je »Jugoslovanski Sokolski koledar za leto 1927, zelo lično vezan, s pestro vsebino in več aktualnimi slikami. Od člankov omenimo E. Ganglovo »Dižimo našo duševnost«, V. Švaigara »Godina 1926«, seznam jugoslovanskih lakoatletskih državnih rekordov in slednjič »Statistiko«. Koledar najtopleje priporočamo vsem Sokolom in prijateljem sokolskega pokreta.

Ljubljana.

1— **Potresajte hodnike!** Hišne posetnike, ki so pozabili, da morajo potresati pozimi hodnike, da se preprečijo nesreče, opozarjamo na to njihovo dolžnost.

1— **Tvrđki Bizjak** in Meini sta za božič obdarili ubožne gojenke in gojenke tuk. drž. gluhošolnice s pecivom in slaščicami. Sreč od tega dne naprej. — Vodstvo. (180.)

1— **Mestna hranilnica ljubljanska** obvešča svoje vlagatelje, ki žele, da se jim zapadle obresti vpišejo tudi v vložno knjižico, da se zglašijo še le od 15. januarja naprej, ko bodo prvi navalili strank že ponehali. Tudi domači hranilniki se bodo zopet odpirali šele od tega dne naprej. — Vodstvo.

1— **Društvo »Zenski Pokret«** v Ljubljani vabi vse svoje članice, zlasti pa učiteljice, ki so za božične počitnice tukaj, da se udeležijo sestanka, ki bo v sredo 29. t. m. ob 4. popoldne v damski sobi kavarne »Emonec«.

1— **Dva požara na Sveti večer.** Na Sveti večer sta nastala v Ljubljani ob istem času dva požara. Na Barju se je vnel ob 5. uri zv. neki skedenj. Poklicani gasilci so ogenj kmalu lokalizirali. Pol ure kasneje pa so stanovanec Oražnovskega doma v Wolfovi ulici opazili, da gori v skladišču trvdke s semeni Sever. Skladišče se nahaja zadaj na dvorišču, v podstrešju pa se je nahajalo precej sena in slame, ki je vse pogorelo. Navzoči policijski ravnatelj dr. Guštin je takoj odredil izpraznitev sosednih stanovanj. Gasilci so bili sicer večinoma zaposleni pri gašenju požara na Barju, vendar pa so prispeli takoj, ko so bili o tem požaru obveščeni na lice mesta. Požar je bil kmalu lokaliziran. Škoda je znatna, ker je pogorelo vse seno, vendar pa sosedna stanovanja niso po ognju poškodovana.

1— **Krvav spopad dveh ubožcev** v mestni ubožnici. V soboto na sveti dan, je prišlo v mestni ubožnici do tragičnega dogodka, v katerem je tekla tudi kri. Sedemdesetletni Jakob Škafar in dvaindesetletni Franc Sturm stanujeta v skupni sobi v mestni ubožnici. Na Božič sta se oba malo napila in ker že poprej nista živela v slogi, sta se tega dne prav pošteno sprla in ozmerjala drug drugega. Sturm je dejal Škafarju »cuhthajzlec«, kar velja za največjo žaljivko med mestnimi ubožci. Škafarja je pogorelo, skočil za njim na hodnik in zavijtel proti njemu s pipeem. Sturm je dobil tri sunke v prsa, enega v vrat in enega v desno roko. Poškodbe so sicer težke, ni pa nikake resne nevarnosti. Škafar je bil aretiran. Na policiji je izjavil, da je bil tako silno razburjen, da se sploh ni zavedal, kaj dela.

Celjske razmere.

(Iz celjskih krogov NRS.)

Čas za vlaganje kandidatnih list za oblastno skupščino je potekel. Časopisje raznih strank je že začelo volivni boj. V Celju hoče imeti v tem pogledu veliko besedo lokalni list »Nova Doba«, ki sicer vedno izjavlja, da ni oficijelno glasilo SDS, pa vendar neusmiljeno, četudi brezupno lomi kopje za edino zveličavno stranko samostojnih demokratov. Kar nas ne trobi v rog SDS v Celju sprejemamo ta boj in povemo, da bomo udarili tudi nazaj in sicer tako, da bo gospode glava bolela. Celjski »Novi Dob« pa pridno sekundira »Jutro«, ki je prava slika njegovega dejanskega in neformalnega dopisnika.

Samostojna demokratska stranka gre v volivno borbo na deželi z geslom o napredni fronti, v mestih Maribor in Celje pa z geslom o narodni fronti. Kolikor gesel, toliko hinavščine. Hvala Bogu, da so volivci že spregledali igro Samostojne demokratske stranke. Popolnoma osamlje ni brajo v obupni pozi na vse strani izrabljajoč sicer lepa gesla, ki so pa pri njih brez vsake vsebine, ker dokazuje njihovo delo ravno nasprotno tega, kar obljubljajo njih besede. V besedah naprednjaki in narodnjaki, v dejanjih nazadnjaki in mlačneži. Samo pobjlžje jih je treba pogledati, posebno njihovo delo pri nacionalizacijah, pri Slavenski banki, njihov boj proti Jadranski banki itd. Ali je bilo to delo narodno in napredno? Po mnenju SDS najbrž, po našem mnenju pa je bilo to delo škodljivo ne samo za Slovenijo, ampak za celo državo. In ti ljudje si upajo, dajati drugim strankam

moralnopolitične nauke. Ti ljudje se drznejo očitati drugim strankam narodno izdajstvo in ne vem, kaj še vse. Pa gospodje papir je potrpečljiv, lahko se namaže največje gorostasnosti, toda čitatelji niso tako neumni, da bi vse tudi verjeli. Celu najbolj verni čitatelji »Jutra« majo že z glavami.

Pa se trkajo na svoja sam. demokratska prsa in skušajo navajati svoje zasluge za narod in državo. Vendar jim pri naštevanju zaslug ne gre tako gladko, ker teh ni. Kakor se vidi imajo v želodcu zlasti celjske radikale. Saj ne rečemo, da je v celjski radikalni stranki cvet Celja, ker si tega svoji sam. demokratska stranka. Pa naj ga ima. Radikali so pač čisto navadni ljudje, povprečniki, ki pa imajo dobro in odločno voljo delati v prid celjskemu mestu in njega gospodarstvu. To so pokazali ob vsaki priliki in jim mora to vsak pošten in dostojen Celjan priznati. Da celjska NRS narašča, do tega pa ima pravico, da celo dolžnost, da pritegne čim več ljudi v svoje vrste. Pa očitajo demokrati celjskim radikalom, da sabotirajo delo v občinskem svetu. Tudi ta očitek je neutemeljen. SDS sama ve, da je na vsem božjem svetu tako, da skuša vsaka stranka ravno pred sprejetjem proračuna uveljaviti svoje zahteve. To je strankina pravica. Če pa naleti na gluha ušesa, če SDS tega ne uvidi, vendar nihče ne more zahtevati od NRS kakor od opozicije sploh, da vrže puško v koruzo. V zadnji »Novi Dob« pišejo, da smo preprečili zidanje stanovanjske hiše. O ti grda hinavščina. Odkar obstoji ta občinski svet so ravno radikali ponovno naglašali potrebo, da občina zida vsaj eno stanovanjsko hišo. Dem. stranka je bila tista, ki je z vso vehemenco nastopila proti. Ko je načelnik kluba NRS začetkom letošnjega leta utemeljeval to zahtevo, je oficijelni govornik SDS g. Prekoršek nastopil ostro proti, češ, da si radikali s stanovanjsko hišo ne bodo pridobili lovoric. Sedaj pa je enkrat vsega kriva opozicija. Čitatelji »Jutra« si lahko poiščejo dotično številko, kjer bodo našli govor g. Prekorška natisnjen. Toliko za danes. Tekom volivne dobe bo dovolj prilike, da povemo še mnogo bridkih resnic.

OKLIC.

Zdravstvene razmere pri nas še dolgo niso take, kakršnih bi si želeli. Za kulturen narod previsoko število umrljivosti in nalezljivih bolezni razjeda življenjsko silo našega ljudstva. Naše zdravstvene oblasti pri vsej svoji delavnosti in dobri volji ne bodo uspele, dokler ljudstvo samo po zgledu v drugih državah ne začne skrbeti za povzdigo svojega zdravlja.

Že pred letom se je osnoval odbor, ki si je stavil nalogo, ustanoviti v Ljubljani društvo za čuvanje človeške dobrine — zdravlja. Zdaj smo na tem, da to društvo ustanovimo.

Vljudo vabimo vse soneščane, da se udeležijo ustanovnega obnega zbora, ki bo v nedeljo dne 26. t. m. ob 10. uri popoldne v mali dvorani hotela Union s tem-le dnevnim redom: 1. Otvoritev. 2. Poročilo pripravljalnega odbora. 3. Sprejem pravil. 4. Volitev odbora in revizorjem. 5. Slučajnosti.

V Ljubljani, dne 23. decembra 1926.

Za pripravljani odbor »Društva za narodovo zdravlje v Ljubljani:

dr. Ivo Pirc l. r., Vendelin Sadar l. r., t. č. predsednik.

Književnost.

»LJUBLJANSKI ZVON.«

Izšla je letošnja 12. številka »Ljubljanskega Zvona«. Vsebina je sledeča: 1. Iz sodobne lirike. — Janko Glaser: Domotožje. — Janko Samec: Kamenarji. — Stano Kosovel: Balada o sebi. — Radivoj Rehar: Bog molčanja. — Miran Jarc: Laze. Rad. Peterlin: Petruška: Večer. — Pastuškin: Jeklo in svinec. — † Srečko Kosovel: Vstajenje — smrt. — Vinko Kosak: Ljubim. — Anton Ocvirk: Visoka peesm. — 2. Ivan Zorec: Ban Vuk Strahinja. — 3. K. Dobida: Jesenska razstava. — 4. Angelo Cerkvnik: Atentat. — 5. Dr. Ivan Lah: Jihi Volker. — 6. Vladimir Levstik: Hilarij Pernat. (Nadaljevanje z prihodnjim letniku.) — 7. Bratko Kreft: Spion. — 8. Književna poročila. — Slovenska dela: Knjige Vodnikove družbe (Fran Albrecht). — Srbsko-hrvatska dela: Ranko Mladenović: Drameke gatke (A. Budal). — Ivan S. Šajković: Novi prorok (Miran Jarc). — Stanislav Vinaver: Čuvari sveta (Miran Jarc). — 9. Kronika. — Domači pregled: † Zofka Kvedrova (F. A.). — Spomini † Ivane Kobilčeve (K. D.). — Cankarjev »Budalo Martinec« (Dr. Fr. Zbaničnik). — Naš igralski

naraščaj (Konec. — Ciril Debevec). — Inozemski pregled: »Jugoslavije« v Topičevem »Sborniku« (J. A. G.).

SOKOLSTVO.

Sokol proti fašizmu. Odbor praških sokolskih žup je imel pred kratkim sejo, v kateri se je obravnavalo poročilo predsedstva o češkem fašizmu. Poročilo omenja, da je češki fašizem politična struja in da se mora tedaj razmerje Sokolstva do njega ravnati po zadnji določbi kongresa. Dokler smerice fašizma v svrhu dosega cilja ali pa izbira sredstev, ki naj vodijo do cilja, nasprotujejo temeljnemu principu Sokolstva, posebno kar se tiče demokracije, napredka in socialne pravičnosti, se ne smejo udeleževati Sokoli v fašizmu. Posameznim župam se naroča, da morajo članke, ki se udeležujejo fašističnega gibanja, najprej posvariti in šele potem, če bi to ne pomagalo, naj se postopa proti njim disciplinarnim putem.

SPORT.

Razvoj nemškega nogometa. Po zadnji statistiki šteje nemški nogometni savez 6285 društev z več ko 800.000 člani. Prvenstvenih tekem se je udeležilo 22.469 moštvo. V gospodarskem oziru je zanimiva postojanka 18.5 milijonov mark, ki vsebuje izdatke za najemnine igrišč in nabavo sportnega orodja. 278.000 članov je sodelovalo tudi v drugih sportnih panogah, posebno v mrtvi sezoni, največ v lahki atletiki, plavanju, tenisu in boks. V nogometnem savezu je delovalo 150 plačanih učiteljev; razun tega je izdajalo 445 društev lastne časopise.

Dunajsko nogometno društvo »Rapid«, ki absolvirava v teh dneh večje turneje po Egiptu, je porazilo mestni team v Aleksandriji 2 : 1 (0 : 0). Gole sta zabila za Dunajčane Schramseis in Hanel. Gledalcev 4000.

Marta Norelius, ki je na pariški Olimpijadi nastopila za Ameriko in zmagala v plavanju v prsnem stilu na 400 m, je zboljšala svetovni rekord na 220 y, ki ga je postavila Angležinja James v času 2 : 46.6, na 2 : 43.4.

Tudi Person poražen. V Newyorku je po točkah zmagal Jimmy Maloney, znan po svoji zmagi nad Nemcem Dienerjem, tudi Šveda Harry Persona v 10 rundah. Najsi bodo evropski bokserji še tako dobri, v deželi do-

larja se ne morejo uveljaviti. Ko je šel Carpentier l. 1921 v Ameriko, da bi odvel Dempseyu svetovno prvenstvo, je Evropa zaman upala. Kakor Carpentieru se godi vsem drugim evropskim prvaki, ki gredo polni upanja čez veliko lužo.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA, dne 27. decembra 1926.

Blago: Hrastovi hlodi Ia, od 75 naprej, fco vag. meja, 2 vag. den. 1100, bl. 1100, zaklj. 1100; srebrne deske: ca 25 m², 18—24 mm, I, II, z 10%, III, od 16 cm napr., fco meja Podbrdo den. 490, bl. 490, zaklj. 490; smrekovi hlodi: ca 1000 m², od 20 cm naprej, 4 m dolgi, dobava v teku l. 1927, fco žaga Jese-nice den. 170, bl. 170, zaklj. 170.

Zagreb, 27. decembra. Devize: Newyork ček 55.548—56.748, London izplačilo 274.85 do 275.65, Curih izplačilo 1094.5—1097.5, Dunaj izplačilo 798.5—801.5, Berlin izplačilo 1349.9—1352.9, Praga izplačilo 167.5—168.5, Milan 255.42—257.42.

Curih, 27. decembra. Beograd 9.1225, Newyork 517.25, London 25.10, Paris 20.475, Berlin 123.20, Dunaj 73.05, Praga 15.32, Milan 23.25, Bukarešta 2.75, Sofija 3.75, Budimpešta 0.0072475.

× Razstava poljedelskih strojev v Parizu se vrši od 15. do 23. januarja 1927. Z razstavo je spojen tudi sejm najrazličnejših vrst semen.

To in ono.

BOLNIŠKA POSTREŽBA ZA SIRO-MAŠNE LJUDI V AMERIKI.

Klinike (clinice), zvane tudi dispensariji (dispensary) so ustanove, ki nudijo zdravniško oskrbo bolnikom, ki niso tako bolni, da morajo ležati v postelji. Človek gre na kliniko ravno tako kot da bi šel v zdravnikov urad, mesto da zdravnik pokliče k sebi na dom.

Večina bolnišnic ima dandanes svoje klinike, ki se zvežejo oddelki za zunanje bolnišnice (out-patient department). Imajo pa tudi klinike, ki so neodvisne od bolnišnic. V

velikih mestih imajo taki bolnišnični oddelki za zunanje bolnike mnogo pododdelkov, ki se tudi zvežejo klinike in od katerih se vsak bavi s kako posebno panogo zdravniške. Tako imamo klinike za notranje bolezni, kirurške klinike za oči, za ušesa, za nos in grlo, klinike za tuberkulozo, srčne klinike, klinike za ženske bolezni, zobozdravniške klinike in klinike za spolne bolezni. Večina takih bolnišničnih oddelkov vsebuje tudi posebne klinike za otroke, takozvane pediatrične klinike. Nekateri imajo celo posebne klinike za novorojenčke in klinike kamor se matere obračajo za pregledovanje in nasvet pred porodom. Tuptam je najti tudi klinike, kamor se lahko pošiljajo otroci, ki so mršavi ali nimajo teka oziroma, ki jim treba posebne oskrbe. Te se zvežejo prehranjevalne klinike (nutrition clinic); tu tehtajo in merijo otroke in informirajo mater, kakšno posebno hrano treba dajati otroku za njegov vzrast. Nekatere ustanove imajo tudi klinike za sladkorno bolezen (diabetic clinic), klinike za »hay fever« in klinike za druge posebne vrste bolezni.

Ako manjše klinike nimajo toliko oddelkov, pa imajo vsaj splošno zdravniško in kirurško kliniko. In ako ne morejo zdraviti bolnika v teh klinikah, mu povejo, kam naj se poda za primerno zdravljenje.

V nekaterih krajih je mestna občina otvorila klinike, kamor se ljudje obračajo za zdravniško preiskavo, ako imajo tuberkulozo oziroma sumijo, da imajo. Imajo tudi mestne klinike za otroško oskrbo in za predporodno oskrbo; vsaka taka klinika služi za svoj mestni okraj. Tuptam vzdržujejo take klinike tudi dobrodelne ustanove, »settlement houses« in cerkve.

V zadnjih letih prevladuje tendenca, da se spravijo vse izvenbolnišnične klin. in zdravstvene organizacije v enem mestu pod eno streho. Taka skupna stavba se imenuje zdravstveno središče (health center). To pospešuje sodelovanje med organizac. kot so združenje obiskujočih bolničark, društev proti tuberkulozi in enakih organizacij. Zdravstvena središča so veliko pripomogla k boljšim sanitarnim razmeram v mestih. V teh središčih se rešujejo vsa zdravstvena vprašanja; iz istih se odposiljajo bolničarke v privatne hiše; v njih se vrši različno delovanje na zdravstvenem polju; v njih preiskujejo zdravstveno stanje ljudi, vzdržujejo tečaje za

poduk materam o modernih metodah otroške oskrbe, klinike za čiščenje otrokovih zob in klinike za tuberkulozo.

Dandanes žrtvujejo mnogi zdravniki po nekoliko ur na teden za brezplačno delo na klinikah. To pomenja, da človek, ki se obrača na kliniko, ne sme misliti, da pride v neizkušeno roko, narobe — on dostikrat pride v oskrbo najboljših specialistov.

Večina klinik zaračuna malo pristojbino, od 25 do 50 centov za vsako vizito. Navadno treba tudi plačati za posebno delo, kot za x-žarke, preiskavo urina itd. Tudi za naočnike daje očesna klinika, treba plačati, dasi stanejo tam veliko manj kot pri optiku. Za leke se tudi zaračunava prav mala svota. Ako pa je kdo tako siromašen, da mu sploh ni mogoče plačati ničesar, ga lečijo brezplačno.

V nekaterih mestih so v zadnjem času organizirali klinike, ki zahtevajo določeno pristojbino, takozvane: pay clinics. To so klinike, h katerim se lahko zatekajo ljudje, ki morejo plačevati en dolar ali približno toliko za zdravniško postrežbo, ali ne morejo plačevati dragega specialista. Te klinike so zlasti koristne za ljudi, ki imajo kako resno bolezen, lečenje katere je pretežko za navadnega zdravnika, ali ki imajo dolgotrajno bolezen, proti kateri zdravljenje domačega zdravnika ni nič pomagalo. Dostikrat zahtevajo take bolniki rabo oprem, ki jih privatni zdravnik nima na razpolago.

Socialni oskrbniki (social workers) so zdravnikovi pomočniki. Njihova naloga je izpraševati paciente glede vseh okoliščin njihovega domačega življenja, dela in preteklosti, ki jih zdravni kmora spoznati, ako naj umno zdravi bolnika.

Ako se nahaja klinika v okraju, kjer je mnogo tujerodcev, je v nji nastavljen tolmač, ki zna govoriti one jezike, ki se večinoma govorijo v sosedstvih ali pa se klinika obrača na kakega pacienta v tujščini, da služi za tolmača. Zato se ni treba bati, da ne bodo razumeli človeka, ki ne zna govoriti angleški.

—O—

: Nova električna svetilka. Kot poročajo iz Moskve, je iznašel uradnik samarskega statističnega urada onvo električno svetilko, ki ima to prednost, da se da jakost luči regulirati.

Rudyard Kipling:

131

Knjiga o džungli.

Vsa tesnina na obeh straneh je bila takorekoč pokrita s črnimi, svetlimi, zametastimi zavesami. Mowgliju se je kar v glavi zvrtelo, ko je zrl tja, zakaj vedel je, da je tam bivalo na milijone čebel. Skalovje je bilo vsepovsod pokrito z drugami, cvetjem in trohnelim štorom podobnimi stvarmi — to je bilo staro satovje iz davnih časov ali nova mesta, zgrajena v senci tesnine, kjer ni bilo vetrov; velike množine gobam podobnih, gnilih odpadkov so se zvalile nizdol in običale po drevju in ovijalkah, ki so se oprijemale skalovja. Ko je Mowgli poslušal, je več kot enkrat slišal roštanje in drsenje z medom obloženega satovja, ki se je nekje po skalovju prevrnilo ali odpadlo; temu je sledilo silno brnenje srditih kril ter mirko kapljanje medu, ki je lezel po kamenju do kakega pomola, odkoder je počasi kapljal po vejicah. Spodaj ob reki je bilo majhno, komaj pet čevljev široko obrežje, na katerem so se kopicili odpadki nešteti let. Na tem kraju so ležale mrtve čebele, troti, smeti, staro satovje in krila ropajočih moljev in žuželk, vse nagromadeno na gladkih kopicah najfinejšega črnega prahu. Sam ostri vonj je bil dovolj, da je ostražil vse, kar ni imelo kril in je vedelo, kaj je Malo ljudstvo.

Kaa je odplavala zopet po reki navzgor, dokler ni dospela do sipine na zgornjem koncu tesnine.

»Poglej, kaj so ubile to leto«, je rekla.

Po bregu so ležala okostja več mladih jelenov in enega bivola. Mowgli je spoznal, da se niti volk niti šakal ni dotaknil kosti, ki so ležale v naravnem položaju.

»Prestopili so njihovo mejo, ker niso vedeli za njo«, je zamrmral Mowgli, »in Malo ljudstvo jih je ubilo. Pojdiva odtod, preden se zbude.«

»Do zore se ne bo zbudilo«, je odvrnila Kaa. »Sedaj ti pa nekaj povem. Pred mnogo, mnogo deževji je semkaj prišel zasledovan jelen z juga, ki ni poznal džungle. Vse krdele mu je blo za petami. Omamljen od strahu je skočil s skale. Solnce je stalo visoko na nebu in Malo ljudstvo je bilo sila številno in jako razsrjeno. Tudi mnogi izmed krdele so skočili v Waingungo, a so bili mrtvi, preden so prileteli do vode. Oni pa, ki niso skočili, so tudi poginili zgoraj na skalovju. Samo jelen je ostal živ.«

»Kako?«

»Ker je tekkel, da si reši življenje in je bil prvi; skočil je, preden se je Malo ljudstvo zavedlo, in je bil že v reki, ko se je zbralo za uboj. Krdele, ki mu je sledilo, je poginilo pod pezo Malega ljudstva, ki so ga noge tistega jelena vzdignile v zrak.«

»Jelen je ostal živ?« je ponavljal Mowgli počasi.

»Vsaj tistikrat ni poginil, dasi ga nikdo ni čakal spodaj, da bi mu pomagal s svojim telesom v vodi, kakor bi neka stara, debela, gluha, rumena plesko-glavka čakala na človečka — da, in tudi, ako bi bili

vsi rdeči psi Dekkana na njegovem sledu. Kaj imaš v želodcu?«

Kaina glava je ležala na Mowglijevi mokri rami in njen jezik je utripal ob dečkovem ušesu. Nastal je dolg molk, nato pa je Mowgli zašepetal:

»To se pravi pecukati smrt za brke, ampak — Kaa, ti si v resnici najmodrejša v celi džungli.«

»Že mnogo jih je reklo tako. Poglej, ako uderejo rdeči psi za teboj —«

»Kakor bodo gotovo. Ho! ho! Pod jezikom imam mnogo majhnih trnjev, da jih zbudem v kožo.«

»Ako ti bodo rdeči psi sledili vroči, slepi, in ti gledali samo na pleča, bodo vsi oni, ki ne bodo poginili zgoraj, potonili tukaj ali niže doli, kajti Malo ljudstvo se bo vzdignilo in se vsulo nad nje. Waingunga pa je jako lačna voda; oni ne bodo imeli Kae, ki bi jim pomagala, ampak bodo plavali, seve samo tisti, ki bodo ostali živi, proti plitvinam seeoneeskkih brlogov, in tam jih tvoje krdele lahko zgrabi za vrat.«

»Aha! Eowawa! Boljšega ni mogoče, dokler ne pade deževje v suhem poletju. Treba je samo storiti testo malenkost, da tečem pred njimi in skočim s skale. Pokazal se bom rdečim psom, tako da mi bodo lahko sledili tik za petami.«

»Ali si že kdaj videl skalovje nad teboj? Od noranje dežele sem?«

»Tega pa ne. Dočela sem pozabil na to.«

(Dalje prihodnjik.)

„Vinocet“

tovarna vinskega kisa,
d. z o. z., Ljubljana,
nudi

najfinjši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 11, II. nadstropje.

„GROM“

CARINSKO POSREDNIŠKI IN ŠPEDI-
CIJSKI BUREAU

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41.

Telefon trl. št. 45-4.

Podružnice: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavila vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod karentinarnimi pogoji.

Nastopniki družbe spalnih voz S. O. N. za ekspresne pošiljke.

Za Novo leto
10% popusta.

Najboljši šivalni stroj in kolo
je edino la

za dom, obrt in industrijo
v vseh opremlj.

Istotam platilni stroj DUBIED

Pouk v vsej državi brezplačen.

Večletna garancija

Delavca za popravila.

Niske cene, tudi za stroške.

Josip Petelinc

Ljubljana

glas Prof. Dr. J. Petelinc

TISKARNA
MERKUR
LJUBLJANA
SIMON GREGORČIČEVA UL.

za naročila v tiskarsko
stroko spadajočih del

KOKS - ČEBIN

Volfova 1/II. - Telef. 56.

Dobro znana
tvrđka

kupuje vsako množino bu-
kovega oglja in suhih bu-
kovih drv. Ponudbe: ca-
sella postale 341, Trieste

Mali oglasi.

Za vsako besedo se plača
50 par, za debelo tiskano
pa Din 1.—.

Gospodinja

išče mesta pri boljšem
gospodu event. vdovu s
dvema ali tremi otroki.
Vajena je vseh hišnih del
kakor tudi šivanja. Po-
nudbe prosil na upravo
lista pod »Dobra gospe-
dinja«.

Kontoristinja

vešča vseh pisarniških del
ter obvlada perfektno hr-
vatski in nemški jezik
išče primernega mesta v
pisarni. Gre tudi neka
mesecev brezplačno. Po-
nudbe prosil na upravo
lista pod »Marljiva«.

Stekleno

strojno opeko imajo stal-
no v zalogi Združene op-
tarne d. o. v Ljubljani

Oglašujte v
»Narodnem
Dnevniku«.